

мада су устаничке прилике више погодовале централизму и апсолутизму власти, него њеној децентрализацији или демократизацији локалног живота. Под Милошем Обреновићем Србија шири своју аутономију, али не добија и праву народну самоуправу какву је прижељкивала и очекивала да добије. И кнежевине и села (па и нахије као највеће територијалне јединице) су били укључени у Милошев централистички систем власти јер су његове (Милошеве) заповести слепо следили и извршавали и нахијски кнезови али и ниже старешине-сеоски кметови, тако да у Србији тада није било праве локалне самоуправе. Средина и крај XIX века у Србији су обележени борбом против бирократског централизма и апсолутизма владара династије Обреновић која је окончана победом демократских и парламентарних снага и доношењем Устава од 1888. год. који је значајну пажњу посветио и самоуправи (од члана 161 до 171) која се остварује у општинама и то преко општинског суда, општинског одбора и општинског збора.

У време прве југословенске државе, Краљевине СХС, такође је постојала локална самоуправа, али у умереном облику с обзиром на изразито унитаристичко и централистичко уређење у коме су нижи органи били потчињени оним вишим. Ови локални органи Краљевине су били под „административним туторством” виших органа па је и сама локална власт у општинама (али и срезовима и областима) била више привидна.

У новој, другој Југославији и комунистичкој Србији почиње да се изграђује нови модел државне организације и народне власти који је подразумевао и промене у микроорганизацији, локалним заједницама. Тада су образовани народни одбори (Уставом од 1946. год. и Законом о народним одборима од 1946. год.) са својом структуром власти (скупштинама, извршним и управним органима) која одговара моделу централне и скупштинске организације власти. Ова локална народна власт није могла да буде у правом смислу демократска и самоуправна јер је била укључена у крути централизам државне власти и сведена на пуког извршиоца мера које је предузимала централна државна власт у изградњи новог друштва. Са самоуправљањем у Југославији и Србији отпочиње и процес пробрајања локалне власти која добија и атрибуте самоуправљања па су општине тако постале и јединице политичке власти, али и јединице самоуправљања. Такав развитак локалне самоуправе је кулминирао Уставом СФРЈ од 1974. год. који је до краја спровео идеју о демократском